

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI TI

HRV A

HRVATSKI JEZIK

viša razina

KNJIŽEVNOST I JEZIK

HRV A IK-1 D-S044

HRVA.44.HR.R.K1.40

35346

12

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

I. Književnost

Zadatci uz polazni tekst

Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadatcima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.
Zadatci od 1. do 30. odnose se na polazne tekstove.

Noć u provinciji

*Psi laju a karavana prolazi.
Stara arapska poslovica.*

Zašto tako laju psi po našim mračnim noćima?

Odjeknu li cestom korak nepoznata stranca
il' zavonja usred tmine vuk?

Na tren je tiho: sve glasove proguto je muk,
i dok hladno klizi zvek pasjega lanca,
u daljini neka lampa tiho žmirka očima.

Sve je gluho. Potom opet lavež počima.
Psi laju. Laju bijesno, bezumno i suludo,
psi laju glupo, krvavo i uludo
na sve što se krene: na svjetiljke, na glasove i sjene,
na mjesec, slutnje i nepoznate ljude,
psi pasji laju pjesme pasje lude,
psi laju noći i noći, tamne i vjetrovite,
a te su pjesme pasje jalove i prokletstvom ovite.

HRV A IK-1 D-S044

00

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

O, pasji sabore, ti laješ, a karavane idu,
i čuje se zveket orme¹, kopita i točkova škripa.
Zaludu lavež tvoj svu pasju mržnju na prolaznike sipa,
svi prolaze i nestaju, a ti na lancu, kao sjena slijepa,
sudbinu čekaš da s tobom tu pod plotom pasji krepa.

Miroslav Krleža

¹ orma – dio konjske opreme

1. Kako lirski subjekt doživljava lavež pasa?

- A. kao jadikovku zbog straha od smrti
- B. kao upozorenje na opasnost
- C. kao želju za slobodom
- D. kao uzaludan posao

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

2. Koji je motiv u prvoj strofi naglašen olfaktivnim osjetilnim podražajem?

- A. motiv psa
- B. motiv koraka
- C. motiv vuka
- D. motiv lampe

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

3. Na što se odnosi usporedba *kao sjena slijepa* u posljednjoj strofi?

- A. na pse
- B. na prolaznike
- C. na lanac
- D. na sudbinu

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S044

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Odiljam se

Odiljam se¹, moja vilo, Bog da nam bude u družbu;
plač i suze i moju tužbu² da bi znala, moja vilo!
Odiljam se a ne vijem³ komu ostavljam ličce bilo.
Pokle⁴ ti je služba mila koju ti sam ja činio,
a sad te sam ucvilio, ostaj zbogom, moja vilo!
Odiljam se...
Putovaje, uzdihaje i srdačcem svaki danak⁵,
a na oči moje sanak da t' ne priđe, moja vilo!
Odiljam se....
Sila mi je putovati; oh, gorka je moja srjeća,
od svih tuga m̃a najveća, da bi znala, moja vilo!
Odiljam se...
Ne uzdam se u dni kratke⁶ da te viđu⁷, srce moje,
koje ostavljam da je tvoje; ostaj zbogom, moja vilo!
Odiljam se...
Ako drumak pomanjkaje⁸ ter te život moj ne vidi,
srce moje ne slobodi; ostaj zbogom, moja vilo!
Odiljam se...
Neka srce ne zabludi da ne bude drugoj služiti,
a s tobom se ne razdružiti; ostaj zbogom, moja vilo!
Odiljam se...
Ja ti dadoh vjeru moju do života da te služim,
a po smrti da te združim; ostaj zbogom, moja vilo!
Odiljam se...
Govori se: pravi sluga i tko bude vjeran biti
uvijek neće izgubiti, tko se bude potruditi.
Odiljam se, moja vilo. Oh, kako ja, moja vilo,
odiljam se a ne vijem komu ostavljam ličce bilo.

Džore Držić

¹ Odiljam se – odlazim

² tužbu – jadikovanje

³ ne vijem – ne znam

⁴ pokle – budući da

⁵ Putovaje, uzdihaje i srdačcem svaki danak – putujući, uzdišući u srcu svaki dan

⁶ u dni kratke – za kratko vrijeme

⁷ viđu – vidim

⁸ Ako drumak pomanjkaje – Ako uzmanjka put (ako se ne vrati)

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

4. Što je tema pjesme? A. isprika lirskoga subjekta djevojci zbog toga što ju je rastužio B. žalost lirskoga subjekta zbog djevojke koja ga je napustila C. molitva lirskoga subjekta da mu Bog pomogne na putu D. opraštanje lirskoga subjekta od djevojke	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
5. U kojemu se od sljedećih stihova iznose djevojčini osjećaji? A. <i>plač i suze i moju tužbu da bi znala, moja vilo!</i> B. <i>a sad te sam ucivilo, ostaj zbogom, moja vilo!</i> C. <i>od svih tuga mâ najveća, da bi znala, moja vilo!</i> D. <i>srce moje ne slobodi; ostaj zbogom, moja vilo!</i>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
6. Što je o lirskome subjektu iskazano u sljedećemu stihu? <i>Ja ti dadoh vjeru moju do života da te služim,</i> A. Vjeruje da će njegova draga dugo živjeti. B. Želi biti uslužan prema svojoj dragoj. C. Obećava odanost svojoj dragoj. D. Vjeruje svojoj dragoj.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S044	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Ivan Mažuranić, *Smrt Smail-age Čengića*

Aga dobro ne doreče,
A na dvoru puška grmnu
I Saferu, koji prvi
Na glas agin gotov skoči,
U noć drugo prosu oko;
Ter što danas činit ljuti
Džilit¹ poče, smrtno zrno doče.

„Vlasi, vlasi!” svudar vika jeknu.

Uto jedan čete dio
U čadorje² naboj sasu.
„Vlasi, vlasi!” Turci viču,
„Konja, konja!” grmi aga.

Dio drugi tada grunu.
„Vlasi odasvud! Puške, nože!”
„Konja, konja, Haso, konja!”

Diljke³ isprazni dio treći;
I već Hasan, vižla⁴ brži,
Izvede mu dobra konja.
Posjest aga gdje ga htjede,
Iz oblaka munja kresnu,
I vruć purak⁵ sa zemljom ga svede.
Noć je mračna; ne znaš tko ga svali,
Al tu blizu Mirko puške pali...
Proz⁶ noć crnu prhnu bez tijela
Hrabra duša, gola, nevesela!...

Pade aga, al se Turci bore,
Već što tmina čudit ti se ne da
Kolika se tu junaštva tvore.

Od mraka se ne razbire ništa;
Pak kad sijevne oganj sa nebesa,
I iz puške pouzdanu drugu,
Često put se krst i Turčin nađu
Na dohvat noža ljuta,
Gdje mnijahu puškomet je puta;
Ter se grle rukam gvozenijem,
Ter se ljube kljunom gvozenijem
Krst i prorok, dok jednoga teče:
Tolika im mržnja srca peče!

¹ džilit – koplje

² čador – šator

³ diljka – duga puška

⁴ vižle – mlado, objesno štene

⁵ purak – puščano zrno

⁶ proz – kroz

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

7. Što je tema ulomka? A. nesposobnost aginih podanika B. napad na tursku vojsku C. sukob age i Safera D. Mirkova hrabrost	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
8. Na koga se odnosi podcrtana zamjenica u sljedećemu stihu? <i>I vruć purak sa zemljom <u>ga</u> svede.</i> A. na Mirka B. na Hasana C. na Safera D. na Smail-agu	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
9. Što je iskazano sljedećim stihovima? <i>Često put se krst i Turčin nađu Na dohvatu noža ljuta, Gdje mnijahu puškomet je puta;</i> A. Protivnici se bore puškama i noževima. B. Protivnici su blizu jedni drugima. C. Protivnici su se slučajno susreli. D. Protivnici se bore do smrti.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S044	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

August Šenoa, *Branka*

Bilježnik Mišoci smatra se 'bogom' općine, pa veli da cijelo Jalševo u svojoj šaki drži. Malo ga je vidjeti u općinskom uredu. To mu se čini suvišnim, kako ljudi vele. Ponajviše uređuje u manjoj krčmi, koju Židov drži. Ondje obavlja i svoje fiškalske¹ poslove, odbijajući smrdljive dimove iz svoje zemljene lule, pijući pred podne šljivovicu, po podne vino i psujući 'glupoj seljačkoj marvi' sve svece. (...) Treba znati da ima sto forinti plaće. U samom mjestu žive dosta kukavno, stan mu je blatan, nečist, 'gospodarica' neka ženska iz okolice, koja je prije guske pasla, a sada u svili koraca. Pitaš li kako je dobri Mišoci došao do svoga malenoga bogatstva? Ponajprije guli dakako narod i pobire užasne takse, o kojima ništa ne sanja ni slavna županija ni visoka vlada. Povrh toga umije vrijedni bilježnik ugoditi svakoj stranci i svakoj vladi. To je dakako čudno, gotovo nepojmljivo, ali je opet živa istina. Javno rukuje se Mišoci sa svakom strankom i nazdravlja zdravice prema društvu u kojemu se nalazi, potajno piše izvješća županiji i vladi što li misli ovaj vlastelin, onaj sudac ili župnik, a kod izbora kortešuje² obnoć kriomice za vladu i svaku vladu. Zato ga puštaju na miru, zato se i smije prkosito cijelomu svijetu. U njegovu vinogradu blizu Jalševa živi se u jeseni veselo, kako ljudi pričaju. Sve je tu gospodski uređeno. Onamo dolaze u goste katkad i novinari i saborski zastupnici. Nije to šala. 'Tu živinu valja hraniti finom krmom', veli vrijedni bilježnik, pa tu bome teče i šampanjac. Zato nema u novinama prigovora niti u saboru interpelacije³ proti vrijednomu bilježniku jalševačkomu, i tako dalje. Debeo je kao da je žirom pitan⁴, na nabuhlom licu ima malo bradice, ali je osuto crvenim pjegama, žute oči gledaju prezirno u svijet, šiljasta glava sa tupim nosom ni da bi se makla na debelu vratu.

¹ fiškalski – odvjetnički

² kortešuje – prikuplja nekomu glasove za izbore

³ interpelacija – zahtjev da se što objasni

⁴ pitan – hranjen

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

10. Koja je od sljedećih tvrdnja o Mišociju točna? A. Predano radi u svojem uredu. B. Prilagođava se svakoj vlasti. C. Uključen je u rad sabora. D. Htio je postati župan.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
11. Zašto vlasti Mišocija <i>puštaju na miru</i>? A. jer je doušnik B. jer ima uglednu ženu C. jer brine o siromašnima D. jer ga podupiru crkvene vlasti	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
12. U kojemu je od sljedećih primjera Mišoci prikazan kao karikirani lik? A. <i>Ondje obavlja i svoje fiškalske poslove, odbijajući smrdljive dimove iz svoje zemljene lule, pijući pred podne šljivovicu, po podne vino...</i> B. <i>Ponajprije guli dakako narod i pobire užasne takse, o kojima ništa ne sanja ni slavna županija ni visoka vlada.</i> C. <i>'Tu živinu valja hraniti finom krmom', veli vrijedni bilježnik, pa tu bome teče i šampanjac.</i> D. <i>Debeo je kao da je žirom pitan, (...) šiljasta glava sa tupim nosom ni da bi se makla na debelu vratu.</i>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S044	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Émile Zola, *Thérèse Raquin*

Ta primanja četvrtkom uvečer bila su za nju prava muka. Često se žalila da se slabo osjeća, da boluje od migrene, samo da ne mora igrati i da može sjediti u kutu mirno, besposleno, napola usnulo. Naslonjena laktom na stol, podbočivši lice dlanom, ona je promatrala uzvanike svoje tetke i svog muža, gledajući ih kroz neku žućkastu i dimnu maglu što se dizala sa svjetiljke. Sve su je te glave tjerale u očaj. Promatrala je jednu za drugom, pogledom koji je pokazivao duboko gađenje i neku muklu razdraženost. Stari Michaud pokazivao je svoje uvelo lice, posuto rumenim mrljama kakve imaju starci koji su podjetinjili. Grivet je imao usko lice, okrugle oči i tanke usnice kretena. Olivier, kome su kosti probijale kroz obraze, nosio je na smiješnom tijelu ukočenu i beznačajnu glavu. Suzanne, njegova žena, bila je sasvim blijeda, praznih očiju, bijelih usana, mlohava lica. Među tim grotesknim i nezgrapnim kreaturama, koje su je okružile, nije Thérèse našla nijednog čovjeka, nijedno živo biće. Ponekad je upadala u halucinacije, osjećala se bačenom na dno nekoga podruma, u družbu mehaničkih leševa koji bi, kao da ih netko poteže na uzicu, kimali glavama i razmahivali se rukama i nogama. Davio ju je teški zrak blagovaonice i jezovita tišina, a žuto svjetlucanje svjetiljke ispunjavalo je nekom pustom grozom, nekom neizrecivom tjeskobom.

Dolje, na dućanska vrata, postavili su maleno zvonce koje je oštrim cilikanjem najavljivalo dolazak mušterija. Thérèse je budno pazila; ona je brzo silazila čim bi se začuo zvončić, odahnuvši i sva sretna što se mogla ukloniti iz društva. Kupca bi posluživala vrlo polagano. Kad je ostajala sama, sjela bi za pult, zadržavala se tamo što je dulje mogla, od straha da se vrati, iskreno se radujući zadovoljstvu što ne vidi pred sobom ni Griveta ni Oliviera.

HRV A IK-1 D-S044

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

13. Koja je tvrdnja o Thérèse točna? A. Suosjeća s uzvanicima zbog toga što su ostarjeli. B. Prisutnost uzvanika uvijek joj izaziva migrene. C. Zatvara se u podrum dok su uzvanici u kući. D. Smatra da su uzvanici isprazni i beživotni.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
14. Koji se od sljedećih izraza odnosi na sve uzvanike? A. starci koji su podjetinjili B. nezgrapne kreature C. neizreciva tjeskoba D. pusta groza	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
15. Koji osjetilni podražaj utječe na to da se Thérèse oraspoloži? A. auditivni B. gustativni C. olfaktivni D. taktilni	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S044 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Franz Kafka, *Proces*

Danas K. ne mari za stid, predstavku¹ mora napisati. Ako ne nađe vremena u uredu, što je vrlo vjerojatno, onda će je morati sastavljati noću kod kuće. A ako ni to ne bude dovoljno, morat će uzeti dopust. Samo ne smije stati na pola puta, jer to je najveća ludost, ne samo u poslu nego uvijek i u svemu. Predstavka, razumije se, znači posao bez kraja i konca. Čovjek ne mora baš biti kukavica pa da ipak povjeruje da neće nikad moći dovršiti tu predstavku. I to ne iz lijenosti i promućurnosti, koje su jedino mogle spriječiti odvjetnika da je dovrši, nego zato što se, ne poznajući optužbu a još manje njene moguće dopune, valjalo prisjetiti cijeloga života, do najsitnijih postupaka i događaja, prikazati ga i rasvijetliti sa svih strana. A koliko je takav posao i žalostan! Možda jest prikladan da jednom, kad odeš u mirovinu, zabaviš njime podjetinjeni duh i tako prekратиš duge dane. Ali sad, kad K. treba sve misli usredotočiti na rad, kad je još u usponu, tako da ga se već pribojava i zamjenik ravnatelja, kad mu svaki sat munjevito prolazi, a kao mlad čovjek hoće da uživa u kratkim večerima i noćima, zar sad da sastavlja tu predstavku? I opet mu se razmišljanje završi jadikovkama. Gotovo nehotice, samo da se prene, napipa prstom dugme električnog zvonca koje zvoni u predsoblju. (...) Poslužitelji su mu donijeli, pored kojekakve pošte, i posjetnice dvojice gospode koji su ga već dulje vrijeme čekali. Bili su to baš neobično važni poslovni prijatelji koje zapravo nipošto nije smio ostaviti da ga čekaju. Ali, zašto su došli u tako nezgodno vrijeme? A zašto, kao da su se opet pitala gospoda iza zatvorenih vrata, taj marljivi K. troši dragocjeno radno vrijeme na svoje privatne poslove?

¹ predstavka – pismeno obraćanje vlastima ili višim službenim tijelima

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

16. Što je od sljedećega iskazano o K.-u? A. Poslužitelji su ga prenuli iz dugotrajnoga razmišljanja. B. Nada se što bržemu odlasku u mirovinu. C. Pribojava se zamjenika ravnatelja. D. Želi napredovati u poslu.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
17. Što je od sljedećega iskazano o predstavci koju K. mora napisati? A. K. ju mora napisati iako nije upoznat s optužbom. B. K. vjeruje da će ju uspjeti sastaviti u uredu. C. K. će ju napisati kada ode u mirovinu. D. K. je platio odvjetniku da ju sastavi.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
18. Koju ljudsku osobinu K. ističe kao važnu? A. strahopoštovanje prema nadređenima B. upornost u svakome poslu C. promućurnost D. hrabrost	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S044	
 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Antun Šoljan, *Kratki izlet*

ROKO NAS JE VODIO VIJUGAVOM I PRAŠNOM CESTOM, ne dopuštajući nam da se igdje zaustavimo. Hodali smo već cijelu vječnost. S vremena na vrijeme prolazili bismo raskršćima koja su se račvala pred nama kao neispunjena obećanja. Gledali bismo čežnjivo i lijevo i desno, zastajali bismo hineći oklijevanje, hineći potrebu da razmislimo, da izaberemo, ali on se na to ne bi uopće obazirao.

Na raskršćima nije bilo putokaza, nikakvih upozorenja ni zabrana, mjesta ni udaljenosti, ceste su se spajale i razdvajale, ali on je bez neodlučnosti, s nekom unutarnjom sigurnošću odabirao put koji se njemu valjda činio pravim. Naprosto bi, ne mijenjajući korak, nastavio dalje jednim od puteva kao da njime svakodnevno prolazi, tako da uopće nismo ni stizali pitati kamo se ide.

Čeznuli smo za ugodnim skolastičkim¹ disputom² o pravcu kretanja, o mogućnostima izbora, s demokratskim nadglasavanjem, negdje kraj nekoga trokrakog raskršća u sjeni lipe, za zelenim stolom travnjaka. Ali on je bio čas pred nama, čas iza nas, čas među nama, obigravajući nas kao brižan pastir, i ništa se nije moglo. (...) Govorio je o svemu i svačemu, samo ne o tomu kamo idemo, iako bi katkad spomenuo Gradinu, kao da su put i cilj savršeno jasni, i tako je nekako ispalo, zahvaljujući dijelom njemu a dijelom našoj ravnodušnosti, da nitko zapravo nije ni upitao gdje smo.

¹ skolastički – koji pristaje uz dogme

² disput – rasprava

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

19. Što od sljedećega povezuje Rokove pratitelje? A. Suprotstavljali su se Rokovu odabiru cilja putovanja. B. Međusobno su se prepirali oko smjera kretanja. C. Htjeli su izabrati novoga vođu putovanja. D. Željeli su se odmoriti.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
20. Što znači podcrtana riječ u sljedećemu primjeru? <i>Gledali bismo čežljivo i lijevo i desno, zastajali bismo <u>hineći</u> oklijevanje,</i> A. glumeći B. prezirući C. prihvaćajući D. priželjkujući	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
21. Koja je od sljedećih tvrdnja o Rokovim pratiteljima točna? A. Bili su zahvalni Roku što ih je poveo na put. B. Nijedan od njih nije pitao gdje se nalaze. C. Katkad bi pitali Roka za Gradinu. D. Put i cilj svima su bili jasni.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S044 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Euripid, *Elektra*

Seljak

O drevni Argu, Inahova¹ rječice,
odakle diže vojsku s lađa tisuću
i odjedri pod Troju Agamemnon kralj!
Vladara Prijama u zemlji ilijskoj
on ubi i grad slavni uze Dardanov²
pa dođe u taj Arg a lađe visoke
bijahu pune silnog plijena barbarskog.
Pod Trojom uspje, al' u domu svojemu
lukavstvom žene Klitemnestre zàglavi
i rukom Tijestova sina Egista.
On drevno žezlo Tantalovo³ ostavi
i umrije a sad Egist zemljom kraljuje
sa Tindareja kćerkom, ženom njegovom.
U Troju pošavši, kod kuće ostavi
dječaka Oresta i kćerku Ėlektu.
Njeg kradom spasi stari očev hranitelj
jer trebao je mrijet od ruke Egista.
Povjerio ga Strofiju u Fokidi.
A Elektra u kući osta očevoj,
pa kad je obli prvi djevojaštva cvijet,
prvaci sve Helade su je prosili.
U strahu Egist sina da plemenita
ne rodi, osvetnika Agamemnonu,
od kuće nē pusti je, odbi prosce sve.
Al' i to bješe izvor strahu mnogomu
plemiću kom da tajno djecu nē rodi;
odluči ubiti nju, al' premda okrutna,
od Egistove ruke majka spasi je.
Za ubijena muža nađe izgovor,
al' mržnje se zbog dječje krvi uplaši.
Ovakav nato Egist smisli drugi plan:
bjegunca sina Agamemnonovoga

tko smakne, zlatom će ga on nagraditi,
a meni dade Ėlektu za suprugu;
od mikenskih sam predaka potekao
i tu mi prigovora nema nikakva;
moj rod je odličan, al' svjetskim dobrima
siromašan, i to mi lozu potire:
on slabu dade je da svoj oslabi strah.
Jer da je uze čovjek znatna ugleda,
probudio bi Agamemnonovu krv
i Egista bi tada stigla osveta.
Njoj nikad ja – a svjedok mi je Kipranka⁴ –
ne osramotih krevet: još je djevica.

¹ Inah – riječni bog

² Dardan – praotac Trojanaca

³ Tantal – Agamemnonov pradjed

⁴ Kipranka – božica ljubavi Afrodita

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

22. Što je od sljedećega seljak iskazao o Agamemnonu? A. Povjerio je Elektru Strofiju na skrb. B. Doveo je kralja Prijama u Arg. C. Osvojio je i opljačkao Troju. D. Prepustio je vlast Orestu.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
23. Zašto je Egist odbio Elektrine prosce? A. jer prosoci nisu bili dostojni njezina položaja B. jer je bila premlada za udaju C. jer ju je odlučio prognati D. jer se bojao osvete	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
24. Što umanjuje seljakov ugled u društvu? A. nedostatak fizičke snage B. mikensko podrijetlo C. neplemenitost roda D. siromaštvo	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S044 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Ranko Marinković, *Glorija*

DON ZANE

Pa ne možete reći da je don Florijo zao! A, to nipošto! Čudak – koliko hoćete, ali zao – nikako! I moram vam reći da ga volim. Volim ga zbog njegove iskrene male staračke pokvarenosti. On ne licemjeri. (*Imitira don Florija.*) E, njesmo eremite¹, perbacco²!

DON JERE

Da, to je dobra isprika za sve njegove... njegove...

DON ZANE

... Njegove, njegove... A naše? Eh, mi anđeli! (*Odjednom.*) A, eto vidite, danas se, na primjer, pomirio s presvijetlim! Nema više „glave od kupusa” ni „Pantalona”³, nego lijepo „biskupe, ovo, biskupe, ono”, čak ga i sasluša do kraja što mu govori. Eno ih sve trojice; cijelo se popodne igraju s lutkom u biskupovom kabinetu. Do sada sam bio s njima.

DON JERE

Trojice? Koja trojica?

DON ZANE

Pa biskup, don Florijo i Floki Flèche! Donio je Floki svoju lutku u biskupiju – zar ne znate? – pa smo se do sada igrali. Oni su još ostali...

DON JERE (*Gleda ga oštro, optužujući.*)

To ste vi učinili!

DON ZANE

Učinio, što?

DON JERE

Onog cirkusanta doveli u biskupiju!

DON ZANE

Ja? – ne! Presvijetli ga je zvao. Vas nije htio moliti, jer je znao da ćete naći načina da ga ne poslušate – to mi je i rekao – pa je mene zamolio da mu ga dovedem. Htio se svakako upoznati s tim njegovim izumom. I moram vam reći da ga je Floki naprosto osvojio. Štoviše, i posredovao pomirenju s don Florijom. I eno ih, sve trojice, igraju se s Flokijevim mehanizmom kao djeca. A nije to ni tako loše napravio Floki. Čak, čak, vrlo in-te-re-santno...

DON JERE (*Promrsi kroz zube.*)

Infamno!⁴

DON ZANE

Molim? Ne, don Jere, trebalo bi i sami da pogledate. Ozbiljno. Znate da se nikako i ne opaža mehanizam. Sve je kao živo. I doista miče očima... i kaplje krv! Vanredno! Čudo jedno!

¹ eremit – pustinjač

² perbacco – uzvik čuđenja

³ Pantalone – stalni lik komedije *dell'arte*, škrti starac

⁴ infamno – sramotno

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

25. Zašto je don Florijo drag don Zani? A. zato što je don Florijo isposnik B. zato što je don Florijo zaigran C. zato što je don Florijo iskren D. zato što je don Florijo star	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
26. Koga je don Florijo nazivao <i>glavom od kupusa</i>? A. biskupa B. cirkusanta C. glumca D. isposnika	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
27. U kojemu je od sljedećih primjera upotrijebljena ironija? A. <i>Eh, mi anđeli!</i> B. <i>Presvijetli ga je zvao.</i> C. <i>A nije to ni tako loše napravio Floki.</i> D. <i>Vanredno! Čudo jedno!</i>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S044	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Vlatko Pavletić, *Publicitet naš koji jesi...*

Ako je netko djelima potvrdio da je umjetnik, onda se više ne mora uvijek iznova, bez predaha truditi da ostane na visini svoga stvaralaštva. Naprotiv, u naše doba *žurnokracije*, tj. apsolutne premda ne i apsolutističke vladavine brzine, tiska i publiciteta, jedan umjetnik ili samosvjesni ideolog i ne samo svjesni humanist, često dolazi u prigodu da svoju poruku šalje u svijet u moderniziranim oblicima žurnalističkog¹ žanra, računajući pri tom na neusporedivo veći radijus djelovanja. Jedan intervju, članak ili čak kratka izjava u novinama ili pred televizijskim kamerama mogu više ustalasati duhove i svakako moraju potaći znatno više duhova na razmišljanje o određenim akutnim problemima nego umjetnička proza. Još prije stotinu godina roman je mogao uzdrmati društvenu savjest; danas u eri elektronskih računala i masovne komunikacije za to je podesnija – anketa!

Moderni umjetnik nije alkemičar ovijen parama koje skrivaju njegove vradžbine od pogleda radoznalaca, nego čovjek okrenut i otvoren javnosti, kako djelom i djelovanjem, tako, također, svojim životom. Zidovi ateljea i radnih soba kao da više nisu izgrađeni od kamena i cigle, nego od pleksiglasa² da bi se bolje vidjelo u oba smjera: iz unutrašnjosti napolje i iz vanjskog svijeta u unutrašnjost.

No da bismo zaustavili pogled na osobama iza stijene, više nije dovoljno samo to što je stijena prozirna. Nije nikakva senzacija *staklo*; čak ni providni sintetik tvrdi od čelika! Da bismo nekoga gledali, on mora biti – štono riječ – viđen, tj. viđena, ugledna ličnost. U anketi, izjava dobija na značenju u razmjeru sa značenjem ličnosti koja iza nje stoji i koja se tom izjavom angažira. Što slavnija ličnost – to je privlačniji i sugestivniji njezin apel javnosti. Tisak grozničavo mitizira ličnost da bi od tako stvorena mita i sam dalje živio, ispredajući svakodnevne legende.

¹ žurnalistički – novinarski

² pleksiglas – umjetno staklo

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

28. Što je od sljedećega iskazano o književnosti? A. Teme suvremenih književnih djela temelje se na pokazateljima anketa. B. U suvremenim se književnim djelima prikazuje život slavnih osoba. C. U današnje vrijeme promijenila se uloga književnosti u društvu. D. Suvremeni književnici građu crpe iz mitova i legenda.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
29. Što je od sljedećega o modernim umjetnicima iskazano metaforom <i>pleksiglasa</i>? A. Pokušavaju utjecati na izgradnju društvene savjesti. B. Nastoje se udaljiti od tradicionalne umjetnosti. C. Žele biti zaštićeni od vanjskih utjecaja. D. Moraju biti prisutni u javnosti.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
30. Na što se odnosi izraz žurnokracija? A. na užurbanost i površnost suvremenoga načina života B. na veliki radijus djelovanja suvremene književnosti C. na utjecaj književnosti na društvenu savjest D. na visoke umjetničke dosege mladih pisaca	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S044	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

I. Književnost

Zadatci bez polaznoga teksta

Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadatcima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

31. U kojima je od sljedećih stihova upotrijebljena simploka?

- A. *Mukom muče ropske sluge,
Mukom muče, plijen svoj grabe.*
- B. *Djedi vaši rodiše se tudijer,
Oci vaši rodiše se tudijer,*
- C. *Otkud zlato koji ruha nema?
Otkud zlato koji kruha nema?*
- D. *Po'se sluge večer' večerati,
Večerati, pripremat veselje,*

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S044

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

- 32.** Kojom je od sljedećih stilskih figura u sljedećemu tekstu naglašena atmosfera opisane situacije?

Čuje ljudske glasove gdje stenju, i ono vrenje u njegovim ranama nekako se smirilo, i žar kao da se pogasio, te je izmučeni Vidović našao na jastuku jedva jedvice jedno kao hladnije mjesto. Lijepo mu se opet zapečene vjeđe, i nalijeva se na njih gluha i teška tišina, i žeđa se nekako ishlapljuje, i baraka već počinje da se rastapa i rasplinjuje u ugodnoj crnini, (...) i sve se ruši u jedan jedini tren.

- A. eufemizmom
- B. ironijom
- C. onomatopejom
- D. polisindetonom

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

- 33.** Koji tradicionalni lirski oblik karakteriziraju duhovitost, sažeti izraz i često neočekivani zaključak koji iznenađuje čitatelja?

- A. ditiramb
- B. epigram
- C. elegija
- D. oda

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

- 34.** Koji je od sljedećih stihova utemeljen na kvantitativnoj versifikaciji?

- A. dvostruko rimovani dvanaesterac
- B. simetrični osmerac
- C. epski deseterac
- D. heksametar

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

- 35.** Koja od sljedećih književnih vrsta pripada diskurzivnomu rodu?

- A. balada
- B. farsa
- C. feljton
- D. legenda

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S044

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

36. Koji antički junak izgovara sljedeće riječi?

*Bez znanja, djeco, i bez svoje namjere
Od one što me rodi postah otac vaš.*

- A. Ahilej
- B. Edip
- C. Kreont
- D. Prometej

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

37. Prema čemu je Homerov ep *Ilijada* dobio ime?

- A. prema imenu vojskovođe
- B. prema imenu božanstva
- C. prema imenu naroda
- D. prema imenu grada

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

38. Koji je rimski književnik autor epa o junaku koji se spasio iz Troje, a sudbina mu je namijenila osnivanje novoga grada?

- A. Horacije
- B. Katul
- C. Ovidije
- D. Vergilije

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

39. Koji od sljedećih srednjovjekovnih epova pripada španjolskoj književnosti?

- A. *Pjesan o Rolandu*
- B. *Pjesan o Cidu*
- C. *Kalevala*
- D. *Beowulf*

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S044

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

40. Koje je od sljedećih obilježja karakteristično za renesansnu književnost? A. gomilanje stilskih figura B. naglašena religioznost C. simetrična kompozicija D. sklonost iracionalnomu	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
41. Kakva lirika prevladava u <i>Ranjininu</i> zborniku? A. domoljubna B. ljubavna C. refleksivna D. religiozna	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
42. Koje djelo započinje sljedećim stihovima? <i>Na pola našeg životnoga puta u mračnoj mi se šumi noga stvori, jer s ravne staze skrenuvši zalúta.</i> A. Marulićeva <i>Judita</i> B. Petrarčin <i>Kanconijer</i> C. Boccacciov <i>Dekameron</i> D. Danteova <i>Božanstvena komedija</i>	
HRV A IK-1 D-S044 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

43. Tko izgovara sljedeće riječi u komediji *Dundo Maroje* Marina Držića?

Ma, za rijet istinu, ljudi nazbilj u duga vremena napokon su otezali i još otezaju, ma s mukom i s trudom; i današnji dan ljudi su nazbilj pravi i gospoda, a ljudi nahvao ljudi su nahvao i bit će potištenjaci vazda.

- A. Dugi Nos
- B. Maro Marojev
- C. Pomet Trpeza
- D. Ugo Tudešak

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

44. Za koje su književno razdoblje karakteristični stilska bujnost i svjetonazor iskazani u sljedećim stihovima?

*Ah, sad imam pamet hitru:
sve je što svijet gleda i dvori
na ognju vosak, dim na vitru,
snijeg na suncu, san o zori,
trenutje oka, strila iz luka
kijem potegne snažna ruka.*

- A. za renesansu
- B. za barok
- C. za klasicizam
- D. za romantizam

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S044

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

45. Na koju se književnu vrstu odnosi sljedeća rečenica?

Djelo mora biti didaktično, a junak mora zadovoljiti kriterij moralističnosti i racionalnosti.

- A. na klasicističku tragediju
- B. na realistički roman
- C. na romantičarsku poemu
- D. na simbolističku novelu

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

46. Koji se književnik izruguje ideji da *živimo u najboljem od svih mogućih svjetova*?

- A. Miguel de Cervantes
- B. Molière
- C. Voltaire
- D. William Shakespeare

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

47. Koja se od sljedećih tvrdnja odnosi na Pečorina iz Ljermontovljeva romana *Junak našega doba*?

- A. Carski časnik i plemić nemirna je duha, osjeća životnu dosadu i stalno se izlaže opasnostima te umire u azijskim prostranstvima.
- B. Naivni mladić istjeran je iz dvorca svojega dobrotvora i putuje različitim krajevima te nailazi na sveprisutno zlo.
- C. Ljubitelj je životinja koji pod utjecajem alkohola nanosi zlo onima koji su mu najdraži.
- D. Mladić se sukobljava s ocem zbog njegove škrtosti i ljubavnoga suparništva.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S044

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

48. Koji roman započinje sljedećom rečenicom?

Na domaku šesnaestoga vijeka, za kraljevanja Makse Drugoga, a banovanja biskupa Đure Draškovića, nizahu se oko župne crkve Sv. Marka oniske daščare, gdje su kramari i piljarice obzirnim građanima plemenitoga varoša na „gričkih gorica“ tržile lojanica, ulja, pogača i druge sitne robe za sitnu porabu i uz malen novac.

- A. *Posljednji Stipančići* Vjenceslava Novaka
- B. *Bijeg* Milutina Cihlara Nehajeva
- C. *Zlatarovo zlato* Augusta Šenoe
- D. *U registraturi* Ante Kovačića

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

49. Kojega ruskog realističkog književnika karakteriziraju detaljnost opisa, sklonost grotesci i fantastici te takozvani *smijeh kroz suze*?

- A. Fjodora Mihajloviča Dostojevskoga
- B. Ivana Sergejeviča Turgenjeva
- C. Nikolaja Vasiljeviča Gogolja
- D. Lava Nikolajeviča Tolstoja

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

50. Koji je književni lik prikazan u sljedećim rečenicama?

Ne žali on niti za zemljom, niti za kućom, niti za onim životom bećarenja i kerenja, ne žali ni za čim. Nego sve do zaspiva leži i motri parčad zagasiťog neba, treptaj zvijezde, čar bljedila mjesečeva kroz luknjice natkrova svoje kućice – tup kako svagda.

- A. Đuka Begović
- B. Đuro Andrijašević
- C. Ivica Kičmanović
- D. Krsto Brodnjak

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S044

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

51. Uz koji se književni pravac veže pojam krika kao reakcije na doživljaj svijeta u kojemu je pojedinac prestravljen i osamljen? A. uz dadaizam B. uz egzistencijalizam C. uz ekspresionizam D. uz nadrealizam	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
52. Iz kojega su djela sljedeće rečenice? <i>Bio sam utučen i iznemogao od tog turobnog jutra i perspektive žalosne budućnosti. Ali u istom onom trenutku kad mi je gutljaj čaja, izmiješan s mrvicama kolača, dotakao nepce, ja uzdrhtah, svrativši pažnju na nešto izvanredno što se zbivalo u meni.</i> A. iz pripovijetke <i>Preobrazba</i> B. iz novele <i>Crni mačak</i> C. iz romana <i>Combray</i> D. iz romana <i>Stranac</i>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
53. Koja se od sljedećih tema pojavljuje u romanu <i>Kratki izlet</i> Antuna Šoljana? A. odnos bogatih i siromašnih B. raspadanje zajedništva C. odlazak iz domovine D. sukob sela i grada	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S044	 01

Hrvatski jezik

54. Koju ulogu igra Bukara u komediji *Predstava Hamleta u selu Mrduša Donja* u sljedećim stihovima?

*Ja sam, ljudi, jedan strašni kralj,
Moja šaka udara ki malj.
Sve poda mnom kuka, pišti, stenje
Ljudi, stoka, drvlje i... i... i... kamenje.
Samo Amlet, en mu božju majku,
Na meneka podiga je hajku.*

- A. ulogu Hamleta
- B. ulogu Klaudija
- C. ulogu Laerta
- D. ulogu Polonija

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

55. Tko je autor sljedećih stihova?

*Ja koracam livadama plav od sutona
Na rubu livada je kuća parnog mlina
Iz daljine
to je krvlju namrljana uglasta i gruba
slikarija na nebu*

- A. Antun Branko Šimić
- B. Josip Pupačić
- C. Jure Kaštelan
- D. Tin Ujević

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

II. Hrvatski jezik

Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadatcima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

56. Koja je od sljedećih riječi pravopisno točna?

- A. rasčetroviti
- B. raščetroviti
- C. razčetroviti
- D. ražčetroviti

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

57. U kojemu su od sljedećih primjera obje riječi pravopisno točne?

- A. premjestiti – premještati
- B. presjeći – presjecati
- C. prorjediti – prorjeđivati
- D. prosljediti – prosljeđivati

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

58. U kojoj je od sljedećih rečenica podcrtani primjer pravopisno točan?

- A. Nogometaši Meksika plasirali su se u drugi krug zbog bolje gol-razlike.
- B. Hrvatski euro-zastupnik svojom je izjavom iznenadio novinare.
- C. Tanger je još od 1923. godine funkcionirao kao grad-država.
- D. U blizini hotela izgrađeno je igralište za mini-golf.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S044

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

59. Koja je od sljedećih rečenica napisana u skladu s pravilima o pisanju velikoga i maloga početnog slova? A. Karlo Veliki u Rimu je proglašen carem Zapadnoga Rimskog Carstva. B. Svakoga dana odlazio je po pecivo u Ulicu Svetoga Dominika. C. Njemački je veleposlanik održao govor u Hrvatskome Saboru. D. Središnja proslava Dana Državnosti održana je u Vukovaru.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
60. U kojoj se od sljedećih riječi pojavljuje nepostojani a? A. fratar B. ratar C. urar D. zidar	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
61. U kojemu je od sljedećih primjera provedeno jednačenje po zvučnosti? A. kruh > krušćić B. mjesec > mjesečina C. težak > teška D. voziti > vožnja	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
62. U kojoj je riječi u sljedećoj rečenici naglašen prvi slog? Ljepotu proljetnoga prijepodneva pomutila je oluja. A. ljepotu B. proljetnoga C. prijepodneva D. pomutila	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
63. Koja je riječ u sljedećoj rečenici nenaglasnica? Ako on sad ode, ti si gotov. A. ako B. sad C. ti D. si	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S044 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

64. Kako se morfološkom analizom raščlanjuje pridjev <i>brodostrojarški</i>? A. brod-o-stroj-ar-sk-i B. brod-o-strojar-sk-i C. brod-o-stroj-ar-ski D. brod-o-strojar-ski	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
65. U kojoj je od sljedećih rečenica podcrtana riječ zbirna imenica? A. Poslužio se <u>kliještima</u> kako bi izvukao čavao. B. <u>Obojica</u> su se obradovala toj lijepoj vijesti. C. Iz <u>grmlja</u> je odjednom izletio roj pčela. D. Juha je bila neslana, pa je dodao <u>sol</u>.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
66. Koji je točan oblik instrumental jednine imenice <i>lažac</i>? A. lašcem B. lašcom C. lažcem D. lažcom	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
67. Kako glasi nominativ podcrtane zamjenice u sljedećoj rečenici? Svaki su dan prolazile pored škole, a mi smo <u>ih</u> radosno dočekivali. A. onaj B. one C. oni D. ono	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
68. Koji je točan oblik komparativa pridjeva <i>suh</i>? A. suhlji B. suhiji C. sušiji D. suši	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S044	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

69. U kojoj je od sljedećih rečenica podcrtana riječ usklađena s normama hrvatskoga standardnog jezika? A. U sobi je <u>vidila</u> neku neobičnu svjetlost. B. Seljani nisu <u>živili</u> kao njihovi predci. C. San mu nikako nije htjeo na oči. D. Susjed je <u>donio</u> radosne vijesti.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
70. U kojoj je od sljedećih rečenica podcrtana riječ prilog? A. Šaputanje je <u>tiho</u>. B. More je <u>valovito</u>. C. Polje je <u>uzorano</u>. D. Pisao je <u>brzo</u>.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
71. Koja je od podcrtanih sintagma rezultat pridruživanja? A. U <u>mjestu</u> Fužine provodili su ljetne praznike. B. Često su <u>žmireći</u> slušali šum jezera. C. Tražili su <u>gnijezda</u> ptica u močvari. D. Pronašli su <u>djelić</u> sreće.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
72. U kojoj je od sljedećih rečenica imenica <i>dijete</i> subjekt? A. To može napraviti samo dijete. B. Uzela je svoje dijete u naručje. C. Uživala je u igri kao dijete. D. Tada je još bio dijete.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S044	
 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

73. Koliko je surečenica u sljedećoj složenoj rečenici?

Bilo je to tako sve dok me tko ne bi prekorio zbog toga što sam mu stao na nogu, pa me poslije toga nije više pustio da odem.

- A. tri
- B. četiri
- C. pet
- D. šest

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

74. Koja je od sljedećih zavisnosloženih rečenica dopusna rečenica?

- A. Postoji zapravo samo jedan uzrok koji utječe na inflaciju.
- B. Iako se bojavao posljedica, čvrsto je odlučio otići iz sela.
- C. Jana se ljutila na majku jer je barunici sve dopuštala.
- D. Samo je otac znao što sam namjeravao time postići.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

75. Koja je od sljedećih rečenica usklađena s normama hrvatskoga standardnog jezika?

- A. S obzirom da ste krivi, snosit ćete posljedice.
- B. Dvoumim se u vezi s tim pitanjem.
- C. Izgubili smo radi tvoje loše igre.
- D. Stojim nasuprot tebe.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

76. Koji je od sljedećih leksema jednoznačan leksem?

- A. glagol
- B. prijedlog
- C. usklik
- D. zamjenica

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S044

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

77. U kakvu su leksičko-semantičkome odnosu podcrtane riječi u sljedećoj rečenici? Svježe vode možete se napiti na obližnjemu <u>izvoru</u> ili na <u>vrelu</u> u šumi. A. u odnosu hiperonimije i hiponimije B. u odnosu homonimije C. u odnosu antonimije D. u odnosu sinonimije	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
78. Koji je od sljedećih pridjeva nastao prefiksarno-sufiksnom tvorbom? A. besposlen B. dvoznačan C. odvažan D. prohladan	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
79. U kojoj je rečenici podcrtana riječ eponim? A. Riječ <u>huligan</u> dovodi se u vezu s irskim razbojnikom Patrickom Hooliganom. B. Tradicionalno japansko jelo <u>suši</u> spravljeno je od sirove ribe. C. <u>Beč</u> je hrvatski naziv za austrijski grad Wien. D. <u>Jadro</u> je rječica u Solinskome polju.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
80. Na koju se filološku školu odnosi sljedeća rečenica? Predstavnici te filološke škole iz druge polovice 19. stoljeća zagovarali su stare padežne nastavke i nastavak <i>-ah</i> u genitivu množine. A. na zagrebačku filološku školu B. na školu hrvatskih vukovaca C. na zadarsku filološku školu D. na riječku filološku školu	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S044 01	

ZADATAK ZA PISANJE ŠKOLSKOGA ESEJA

Prvi polazni tekst

Franz Kafka, *Preobrazba*

Slušajući te majčine riječi, Gregor spozna kako je nedostatak svakog neposrednog kontakta s ljudima, a spojen s jednoličnošću života usred obitelji, morao u toku ova dva mjeseca pomutiti njegov razum, jer drugačije nije mogao sebi objasniti da je ozbiljno mogao željeti da mu isprazne sobu. Bi li zaista volio da mu se topla soba, udobno namještena baštinjenim pokućstvom prometne u spilju, u kojoj bi, doduše, onda po miloj volji mogao puziti u svim pravcima, ali bi istovremeno brzo i potpuno zaboravio svoju ljudsku prošlost? Tà već sada nije bio daleko od toga zaborava, i samo je živnuo čuvši majčin glas što ga već tako dugo nije slušao. Neka se ništa ne iznese iz sobe; sve je trebalo ostati; nije mogao da se odrekne korisnog utjecaja namještaja na svoje stanje; a bude li ga namještaj smetao da besmisleno gmiže unaokolo, to onda neće biti nikakva šteta, već velika prednost.

Drugi polazni tekst

Ranko Marinković, *Kiklop*

Neman golema, ispunila vidno polje jednoga oka (na drugo je zažmirio).

Ali ne trepće Melkior.

Gigantski kukac – svezder, pantofag (već ga je Edgar Allan Poe opisao) probija se teško kroz guštara. Smetaju mu noge, rogovi, oklop ga poklopio... ali oči radoznalo izbacio naprijed, izvan glave – probija se proždrljivo svom cilju – oku Melkiorovu.

Ne trepće Melkior.

– Čuj me, duše... – prozbori u posljednji čas svoju besjedu (rogovima će mi oko probiti) no kukac nezadrživi već mu je prekrpio sav vid, ugasio svjetlost, zaklonio svijet...

– Navalio je kamen – reče Melkior i spusti glavu nemoćno na zemljina njedra: majko moja...

Začuje tutanj u dubini pod sobom. Ispod njega zadrhtala je zemlja.

Hropće zemlja razrovana, ranjena, već je udaraju *njegova* kopita.

– Polifem-kiklop dolazi!

A kad je očima povratio vid... na horizontu gorjelo je nebo. Praskave zvijezde rigale su vatru sa visine.

Čuo je riku uplašениh zvijeri u daljini.

– *Zoopolis!* – reče s nekom nadom i čudan osmijeh ozari mu lice bezumnim sjajem.

– Utvrđeni grad!

Smjernice

- Predstavite poetiku djela *Preobrazba* i poetiku djela *Kiklop*.
- Portretirajte Gregora Samsu i Melkiora Tresića.
- Usporedite polazne tekstove na sadržajnoj i stilskoj razini.
- Protumačite ulogu polaznih tekstova na temelju djela u cjelini.
- Usporedite polazne tekstove s književnim djelima slične problematike.
- Obrazložite svoje tvrdnje.